

Scifi-gallup

14.05.2008 - 00:15

No niin, nyt alkaa scifibuustaus, tosin hiukan varovaisesti. Lähitulevaisuudessa on luvassa muutama scifi (okei, spekulatiivinen fiktio) aiheinen postaus, koska olen vältellyt aihetta tietoisesti peläten blogini saavan jonkinlaisen leiman otsaansa. Mutta jos saakin, niin mitäs sitten. Näen jo silmissäni kuinka blogini lukijat huokailevat ja kaikkovat jonnekin muualle... ;)

Tämä blogimerkintä ja muut tulevat aiheeseen liittyvät merkinnät pohjautuivat aivan alun alkaen ihmetykseen "mikä siinä mättää?". Scifissä siis. Minusta on suorastaan outoa, jos ihmiset inhoavat scifiä, tai fantasiaa, ja olen pitkään miettinyt miksi näin joskus on.

Kevät-talven kritiikkien kirjoittamiseen ja blogin pitämiseen liittynyt lievätkö ahdistus johti sellaiseen mielenhäiriöön, että teetin ystäväilläni pienimuotoisen gallupin aiheesta tieteiskirjallisuus ja tieteisgenre yleensäkin. Syystä että ajattelin lempiaiheeni antavan uutta potkua bloggaamiseen. No, kuten elämässä yleensä, asiat etenevät omalla painollaan, ja gallupin teetettyäni se jäi hautumaan sähköpostin ja mielen pohjalle. Nyt sain vihdoon tartuttua asiaan, ja tässä on tuloksia.
Gallup-analyysi seuraa joskus lähitulevaisuudessa.

Gallup on siis tehty humoristisessa hengessä, ja kysymykset ovat hyvin yleisluontoisia. Tarkoitukseni oli lähinnä kartoittaa tilannetta ystäväpiirissäni, eli sitä kuinka ihmiset suhtautuvat scifiin genrenä, eikä tehdä tarkkaa tutkimusta. Huomautettakoon, että vastaajat ovat kaikki eri ikäisiä naisia, osa opiskeluajan kanssa-kirjallisuudenopiskelijoita, mistä ehkä johtuu tietäntyyppiset vastaukset kuten "tiedän tietysti". Vastausprosentti oli suhteellisen hyvä, vastauksia tuli kuusi, kun lähetin gallupin kahdeksalle henkilölle.

(Tarkennuksena täytyy todeta myös se, että Galacticaa koskevat huomiot johtuvat lähinnä siitä, että ystäväpiirissäni on väkisinkin huomattu kyseistä tv-sarjaa kohtaan tuntemani intohimo, mistä johtuen BSG-viittaukset ovat löytäneet tiensä myös gallup-vastauksiin.)

Gallupin ohjeistus oli seuraava: " Riittää että vastaat kyllä tai ei, mutta toki saa vastata pidemmästäkin jos haluat". Itse gallup koostui seuraavanlaisista kysymyksistä:

- A) Pidätkö tieteisgenrestä eli scifistä - mm. kirjoista, elokuvista tai tv-sarjoista?
- B) Tiedätkö scifistä mitään - eli onko sinulla käsitystä siitä mitä scifi tarkoittaa/mitä se on?
- C) Jos sinulla on käsitys scifistä, mitä se mielestäsi on - sekä kirjallisuudessa että elävän kuvan puolella:

- 1. Pieniä vihreitä miehiä ja lentäviä avaruuslautasia
- 2. Suurta tunnetta ja draamaa
- 3. Tulevaisuuteen sijoittuvia tummahkoja sävyjä saavia visioita ihmiskunnan tulevaisuudesta, johon kuuluu paljon erilaista teknologiaa ja piippaavia ääniä.
- 4. Kaikkea kolmea.
- 5. Ei mitään näistä. Jos valitset tämän, kerro ystävällisesti mitä ajatuksesi scifistä pitää sisällään.

D) Oletko ajatellut että scifi voisi kiinnostaa sinua?

E) Oletko joskus katsonut/lukenut jotakin, pitänyt siitä, ja jälkeensä saanut tietää että sehän olikin scifiä? Jos olet, muuttiko tämä asennettasi scifiin mm. siten, että voisit tutustua genreen enemmän?

F) Jos pidät tai et pidä scifistä, haluaisitko lyhyesti kertoa mikä siihen on syynä?

Gallup-vastauksia

Kohta A: Pidätkö tieteisgenrestä eli scifistä - mm. kirjoista, elokuvista tai tv-sarjoista?

*En ole kauhean kiinnostunut genrestä. Kun tarjontaa on niin paljon, haluaa keskittyä siihen, mistä pitää (=realismi). Galacticasta olen nyt innostunut, mutten usko, että se johtaa laajempaan scifi-faniuteen. Minusta BSG on kiinnostavasti tehty tv-sarja, jossa on scifi-elementtejä.

*Lyhyesti: en. Tai ehkä paremminkin scifi ei kiinnosta yhtään.

*En ole tutustunut.

*Olen lukenut hävettävän vähän, eli vaikea vastata. Periaatteessa pidän, en voi karsastaa pelkän genren takia. Lähinnä kirjallisuus on tuttua, leffat eivät niinkään.

* En erityisemmin.

* Star Trek kuului lapsena suosikkity-sarjoihini. Vaikuttavia elokuvia puolestaan ovat olleet - ja ovat yhä - Solaris ja Avaruusseikkailu 2001. Scifi-kirjallisuutta en ole juuri lukenut. Äkkiseltään tulee mieleen vain Linnunradan käsikirja liftareille sekä Leena Krohnin muutamat teokset, joita voi mielestäni pitää tavallaan scifinä myös (en muista kaikkien nimiä, mutta mm. Tainaron). Mielestäni tiedän etenkin scifikirjallisuudesta melko paljon teoriatasolla.

Kohta B: Tiedätkö scifistä mitään - eli onko sinulla käsitystä siitä mitä scifi tarkoittaa/mitä se on?

* Näppituntuma on tietysti, mutta ei mitään eksaktia tietoa. =)

* En tiedä siitä juurikaan mitään (eli oikeasti paha sanoa aiheesta mitään), mutta en myöskään ole tarpeeksi kiinnostunut ottaakseni genrestä selvää.

* Enpä paljoo. Mielikuvia. Avaruusjuttuja.

* Väitän tietäväni ainakin perusteet

* Luulen toki tietäväni, mitä scifi on, mutta sen kummemmin en ole perehtynyt asiaan, enkä osaa esimerkiksi määritellä scifin alalajeja tms.

* Science Fictionin miljöö sijoittuu perinteisesti tulevaisuuteen ja tyypillisesti sen teemoihin kuuluu ihmiskunnan ja ympäristön tulevaisuuden visioiminen. Sekoittaa mukaan usein fantasiaa.

Usein toistuvia teemoja mm.:

- teknologian ja ihmisen suhde (Johtaako teknologian kehitys tuhoon vai parempaan tulevaisuuteen? Mitä jos ihminen keksii liian fiksum teknologiaa, joka lopulta voittaa ihmisen (esim. robotit)? Jne.

- Ympäristön tuho

- maailmanlopun visiot

- Hömpämmällä tasolla vieraat planeetat ja avaruusoliot (tyyliin Alien, Tähtien sota ja myös se Star Trek)

Scifin suuria nimiä mm. : Mary Shelley, Jules Verne, Stanislaw Lem, Douglas Adams

Kohta C: Jos sinulla on käsitys scifistä, mitä se mielestäsi on - sekä kirjallisuudessa että elävän kuvan puolella

1. Pieniä vihreitä miehiä ja lentäviä avaruuslautasia

2. Suurta tunnetta ja draamaa

3. Tulevaisuuteen sijoittuvia tummahkoja sävyjä saavia visioita ihmiskunnan tulevaisuudesta, johon kuuluu paljon erilaista teknologiaa ja piippaavia ääniä.

4. Kaikkea kolmea.

5. Ei mitään näistä. Jos valitset tämän, kerro ystävällisesti mitä ajatuksesi scifistä pitää sisällään.

* Vastaisin, että kaikkia kolmea vaihtoehtoa. Scifi lienee monen muunkin kirjallisuusgenren ohella eräänlainen sateenvarjotermi, jonka alle mahtuu hyvin paljon. Se on laaja käsite. En pidä yleistyksistä tyyliin: nuortenkirjallisuus on sellaista ja sellaista, kun genre on kuitenkin hyvin heterogeenistä. Sama pätee varmasti myös scifiin.

* Vastaus: numero 3

*Vastaus: numero 1

* Vastaan, että scifi VOI olla 1&2&3, mutta voi se olla muutakin. Minusta scifissä on kyse siitä, että tapahtumat sijoittuvat tulevaisuuteen ja ns. realismista poikkeava aines perustellaan tieteellä, ei magialla (kuten fantasiassa taasen tehdään). Esim. Atwoodin Orjattaresi on scifiä, vaikkei siinä avaruusaluksia olekaan. Teknologiankaan ei ole pakko olla superkeskeistä, mutta tulevaisuuteen sijoittuminen on perusteltava jollain. Esim. uhkakuvat, dystopiat ovat käsittääkseni tavallisia scifissä - ekoscifi tai naisen asemaa käsittelevä tieteiskirjallisuus esimerkiksi. Karuimmillaan scifi voisi olla sellaista "näin tulevaisuudessa käy, jos nykymeno ei muutu" -tyyppistä dystopiaa.

*Vastaus: Ehkä eniten numero 3

*Vastaus: Kaikkea kolmea

D) Oletko ajatellut että scifi voisi kiinnostaa sinua?

* Miksei. Otan mieluusti vastaan kirja- ja elokuvavinkkejä generajoista riippumatta. Eri asia on, mitä ehtii lukea / katsoa. => Hyvä kirja / elokuva koskettaa tosiaan genrestä riippumatta. Genre on eräänlainen viitta, johon tarina pukeutuu.

* No enpä kai, on niin paljon muuta kirjallisuutta (ja elokuvaa), mikä kiinnostaa paljon enemmän.

*Vastaus: ei

* Ilman muuta. Toisaalta harmittaa, että scifi on usein omassa hyllyssään kirjastossa, eli pitää erikseen päättää, että haluaa lukea sellaista. Eikä aina vain muista. :)

* No en oikeastaan :)

* Kyllä, vaikka suurta fania minusta tuskin saa

E) Oletko joskus katsonut/lukenut jotakin, pitänyt siitä, ja jälkeensä saanut tietää että sehän olikin scifiä? Jos olet, muuttiko tämä asennettasi scifiin mm. siten, että voisit tutustua genreen enemmän?

*Galacticasta olen nyt innostunut, mutta pidän sitäkin ennen kaikkea laadukkaana tv-sarjana, joka on pukeutunut scifin viittaan. Olen avoin erilaisten kirjojen ja elokuvien lukemiselle ja katsomiselle. On mukava yllättyä ja rikkoa omia ennakkoluulojaan.

* Onko Kukkia Algernonille scifiä? Kaipa on. Se oli loistava. Ja ok, Margaret Atwood lempikirjailijoitani! Jos kirjailija / teos on hyvä, niin ihan sama mitä genreä se on :)

* en, ainakaan tietääkseni.

* Ehkä silloin, kun luin Orjattaresi-romskun , en kirjaan tarttuessani ajatellut, että scifiähän tässä luetaan. Ennakkoluulot olivat enemmän siellä ufo/planeettojen välinen sota -akselilla. Olen enemmän kiinnostunut Atwoodin kirjan tapaisesta scifistä. Tykkäsin myös Rikas, Laiha ja Kaunis - kirjasta (sori, en muista kirjoittajaa... Alopaeus? Ei muista), joka on aika synkkä kuva tulevasta. Vaihtoehtohistoriasta olisin kiinnostunut (voikohan sen laskea scifiksi?), mutta en ole osannut hakea sopivaa kirjallisuutta.

* Olen katsonut Tähtien sodat ja Alienit ja Galacticasta muutaman jakson. Scifikirjoja en ole varsinaisesti lukenut, joskus vain selannut.

*Yksi vastaus puuttuu.

F) Jos pidät tai et pidä scifistä, haluaisitko lyhyesti kertoa mikä siihen on syynä?

* Se tuntuu vaan niin dorkalta ja ahistaa se tekniikka jne:) Ja hassua kyllä, tuntuu liian kaukaiselta ufohörselykseltä, vaikka tiedän ettei näin ole

* En ole kiinnostunut taisteluista historiassa, fantasiassa enkä scifissä, mutta ns. arkielämä kiinnostaa. Ja ekoscifi on niin ajankohtaista, että sekin houkuttaa. Luin Rufinin Globalian, jossa oli mielenkiintoinen idea, mutta toteutus tökki valitettavan pahasti. Scifin mahdollisuudet ovat juuri siinä, että se voi olla hyvinkin kanta-aottavaa, yhteiskunnallisesti tietoista tekstiä. Sillä vaikka tapahtumat sijoittuvat tulevaisuuteen, kertoo scifi kuitenkin meistä ja meidän ajastamme.

* Lyhyesti virsi kaunis: Ei vaan kolahda :) En koe sitä erityisen kiinnostavaksi, mutta en osaa sanoa, että miksi en.

* Scifissä maailman parantaminen menee usein överiksi ja saa turhan julistavia tai opettavaisia sävyjä. Toisaalta scifistä tehdään usein myös liian kaupallista, jolloin meno lipsahtaa liikaa fantasian puolelle

ja pääroolin ottavat ne pienet vihreät miehet ja muut örkkimömmelit. Scifissä ärsyttää joskus myös teknologiaprassailu. Teknologia kun ei minua kiinnosta ja minä en siitä mitään ymmärrä.

Huonoa, tasotonta, ärsyttävää tai tahattoman naurettavaa scifiä edustavat mielestäni mm. Independence Day, 12 apinaa ja uudet Tähtien sota -leffat. Toisaalta esim. Alieneista tykkään, vaikka nekin on tehty varsin kaupallisin visioin ja kuuluvat mielestäni genren hömppäsarjaan. Alieneissa ei julisteta tai moralisoida, rahaa on käytetty niin, että tehosteet ja kulissit toimivat ja ennen kaikkea tarina on oikeasti jännittävä ja hyvin käsikirjoitettu, vaikka siinä ei seuraavana päivänä mitään muisteltavaa olekaan.

Scifin ongelma on se, että tasokasta sellaista on vaikea tehdä. Ylilyönteihin; julistamiseen tai örkkimeininkiin sorrutaan liian helposti. Kun pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta tai syväluodataan ihmisenä olemisen ulottuvuuksia, on aina vaara, että lipsahdetaan tahattomaan komiikkaan. Genre on vaikea, mutta tasokkaasti toteutettuna mielestäni hyvinkin koskettava ja mielenkiintoinen. Esimerkkeinä mainittakoon em. Krohn ja Solaris, jotka ovat olleet pysäyttäviä ja mieleenjääneitä kokemuksia, jotka ovat oikeasti saaneet ajattelemaan.

Kiteytettynä: olen kiinnostunut laatuscifistä, mutta mielestäni sitä on vähän tai sitten en tiedä, mitä etsiä.

* Kaksi vastausta puuttuu (kysymys oli ikään kuin "lisäkysymys", johon oikeastaan tuli vastauksia jo muiden vastausten ohessa.

Gallup-analyysi seuraa joskus lähitulevaisuudessa.

ISO KIITOS kaikille gallupiin osallistuneille!